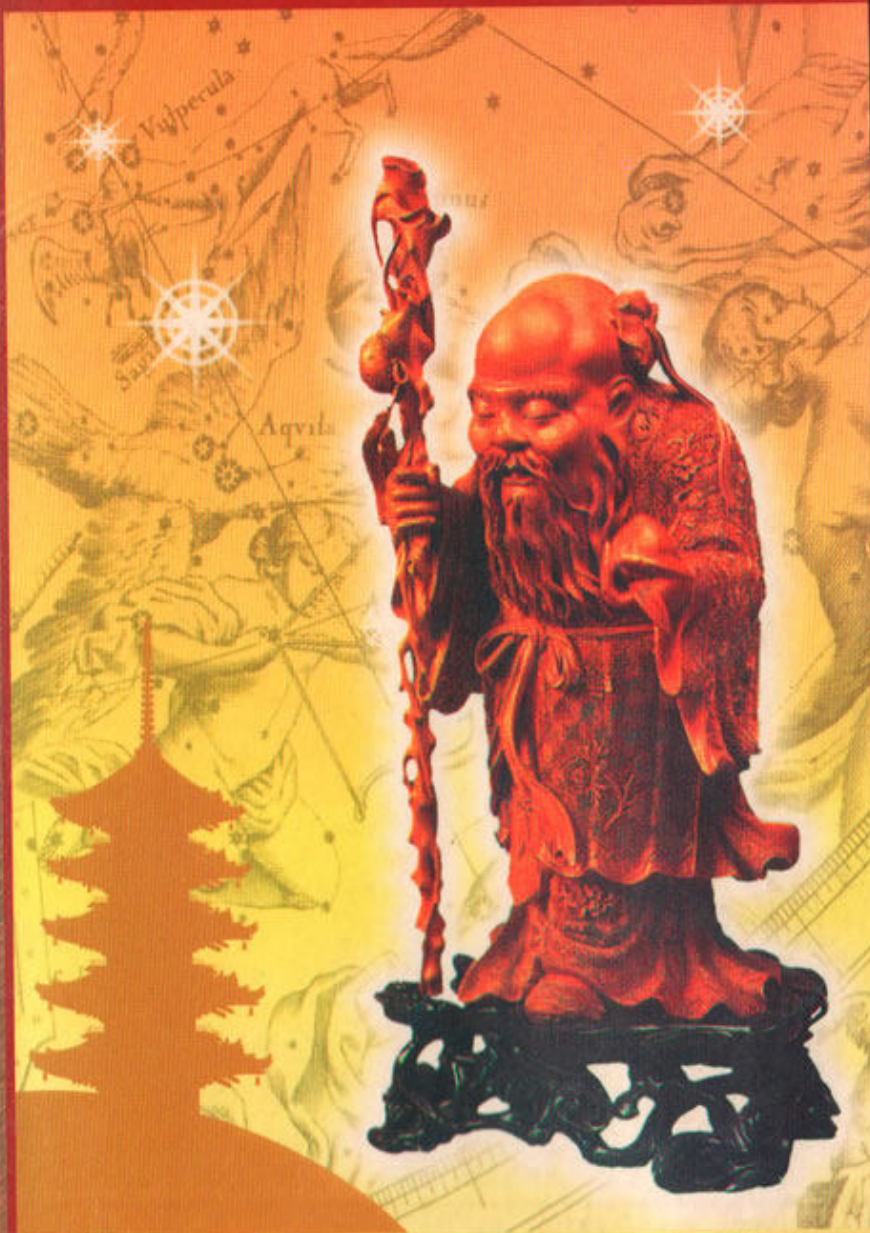

№ 8237
144

Adam JEKSON

Voshlar kutubxonasi

**BOY BO'LISHNING
O'NTA SIRI**

KIRISH

Biz oltmish besh yoshga yetganimizda to'qson foizdan ko'pimiz yo hech vaqoga yaramaydigan yoxud barbod bo'lib tugagandek ko'rihamiz. Sakkiz foiz erkaklar va ikki foiz ayollarnigina moliyaviy jihatdan mustaqil deb atash mumkin bo'lgani holda faqat bir foizgina aholini boy desa bo'ladi. Buning sababi nimada? O'sha bir foiz kishilarga boshqalar bilmaydigan yana nima narsalar ma'lum? -Ular boshqalardan ko'ra aqlliroqmi? Ma'lumoti tuzukroqmi? Ko'proq mehnat qiladilarmi? Yoki ular taqdirning erkatoylari bo'lgan oddiy baxtiyor insonlarmi?

Bu savollar uzoq yillardan beri menga tinchlik bermasdi. Agar boylik hamma intiladigan shunday bir noyob narsa bo'lsa, nima uchun unga erishish yuzdan bir kishigagina nasib etadi? Nima uchun kishilar garchi o'z orzularini amalga oshirishga ojiz bo'lsalarda, buning uchun shunchalik ko'p kuch va hissiyotlarini sarflaydilar? Kunlardan bir kun men ajoyib qariyani uchratdim. U menga Haqiqiy Boylikning barcha sir-sinoatini ochib berdi. Uning o'nta tamoyilini qo'llagan har qanday inson boylikkagina emas, balki to'la mo'l-ko'lchilik, farovonlikka erishadi.

Haqiqiy Boylik — bu faqat sizning bankdagi hisobingiz miqdori yoki molu mulkingiz qimmatigina emas, bu o'z umringizni tilaganingizcha kechirishingizga yetarli darajada mablag' bilan ta'minlanganingiz demakdir. Biz barchamiz boy bo'lish uchun yetarli quvvatga ega ekanligimizni anglagandek bo'ldim. Shart-sharoitlarimizning qay darajadali —yosh yoki keksaligimiz, qora yoki oq tanli ekanimiz, nikohlangan yoki so'qqaboshligimizning bu yerda ahamiyati yo'q. Bizning hayotimizni tashqi muhit boshqarmaydi, ya'ni u ob-havo yoki hukumat siyosati bo'lmasin, buni o'zimiz belgilaymiz! Aynan o'z hayotimizni boshqara boshlagan, unga nisbatan o'z mas'uliyatimizni qo'lga olgan chog'dagina bu umrni o'zgartirish va o'z orzularimizni amalga oshirish uchun o'zimizda quvvat sezamiz.

Ko'pchilik zarbulmasal qahramonlari, personajlari kabi bu kitobda siz uchratgan kishilar, garchi ularning ism-shariflarini o'zgartirgan bo'lsam-da, hayotda mavjud insonlardir. Ularning boshidan kechirgan voqealar sizga ibrat bo'lishi va o'sha qahramonlar singari o'z hayotingizda Haqiqiy Boylikka erishish uchun sizda istak paydo bo'lishida ko'maklashuviga katta umid bildiraman.

Adam JEKSON,
Xartfordshir, noyabr, 1995- yil.

BOG'DAGI SAYR

Fevral oyining birinchi dushanbasi kuni ertalabki soat oltalarda odatda qanday sovuq va zulmat hukmronlik qilsa, yigit ko'chaga chiqqanida uni xuddi shunday qorong'ulik va sovuq kutib olgan Ko'chadagi chiroqlar hali o'chmagan, ammo ulov va mashinalar oqimi ancha ko'payib qolgandi. Yaqin-yaqinlarda yigitchani sakkizdan erta turg'azib bo'lmasdi, lekin so'nggi bir necha oylar davomida uni doimiy xavotir hissi chulg'agan va uyqusidan halovat qochgan edi.

U bog' tomonga boruvchi yo'ldan ilgari lab borardi. Yigitcha tong saharda turib toza havo olish uchun bog' bo'ylab yurish odatini otasidan o'rgangandi. Otasi: «Bog' oralab sayr qilayotganda quyosh chiqishini tomosha qilsang, ilhom paydo bo'layotganini, yangi fikrlar tug'ilyotganini va senda tinchlik bermayotgan ko'pgina muammolar yechimi topilayotganini o'zing ham sezmay qolasan», — deb takrorlashni yaxshi ko'rardi.

«Go'yo buni senga farishtalar pichirlyotgandek tuyuladi», — derdi otasi. Lekin u sayr qila boshlagan ikki hafta mobaynida hech qanday farishtalar shivirlashini eshitmadi, ilhomi ham kelmadi, yangi fikrlar ham uyg'onmadi, muammolar yechimini ham topolmadi.

Katta, hashamatli imoratlar yonidan o'tar ekan, yigitcha mana shunday ajoyib uyda yashashga imkon topish darajasida boy bo'lishning yaxshilik tomonlarini ko'z oldiga keltirib, o'ylab borardi. Shu kabi hashamatli imorat sotib olish imkoni bo'lganida qanday zo'r ish bo'lardi-ya!

Yigit o'zini bir lahzagina o'sha imoratlarning birida yashayotganday his qilib ko'rdi. U o'zining o'sha yorug' va keng mehmonxonalarda hordiq chiqarayotganini, bu uylarda qarindoshlari va do'stlari uchun yetarli miqdorda xonalar mavjudligi bois, ularni taklif etayotganini yoki iliq quyoshli kunda go'zal bog' ichida o'tirib orom olayotganini aniq tasavvur qildi.

Lekin bog' adog'idagi eng so'nggi imorat yonidan o'tgan zahoti tasavvuridagi tushi tugab, yigitcha yana o'ngiga qaytdi. O'ngidagi hayot esa shundayki, u hech qachon nainki shunday dang'illama hovli-joyini, hatto kichikroq ayvonchali kottejni ham sotib olish uchun yetarlicha badavlat bo'lolmaydi, lotoreyadan yutib olish bundan mustasno. Agar moliyaviy tomon haqida gapirilsa, hayot doimo yashash uchun kurashdan iborat bo'lgan, bo'lmoqda va bundan keyin ham shunday bo'ladi.

Bog' oralab borayotgan yigitcha yugurish yo'lakchasi tomon o'tib, qadamini tezlatdi. U yurib borar ekan, taqdirning o'zida kulib boqmayotganligi haqidagi fikrdan xalos bo'lolmadi. Nima uchun u badavlat xonadonda tug'ilmadi? Nima sababdan boshqalarga o'zidan o'zi keladigan omad unga yor bo'lmayapti va imkoniyatlarini ochmayapti?

Lekin haqiqat shundan iborat ediki, yigitchaning muammolari ko'pchilik insonlar muammolaridan aslo farq qilmasdi. Har oyning oxirida bankdagi hisobida qolgan puli zudlik bilan to'lashi lozim bo'lgan to'lov hisoblariga zo'r-bazo'r yetardi.

Yo'lg'iz Yaratganning o'zida ma'lum qaysidir yo'llar bilan uchma-uch yetkazishga

ulgulari. Iqtisodiy tanglik hukm surgan so'nggi ikki-uch oy mobaynida borgan sari ko'proq kuch sarflashga to'g'ri keldi. Unga ish kuni uzaygandek, maoshi esa pasaygandek tuyulaverdi va orzu qilish yoqimli bo'lgan narsalari amalga oshirish u yoqda tursin, balki ertaga nima bo'lishi haqida o'ylash ham qiyin bo'lib qoldi.

Qachonlardir u taniqli yozuvchi bo'lishni, oilasini ta'minlashni va o'z xususiy uyiga ega bo'lishni orzu qilardi, lekin hozirgi sharoitda u o'z orzulari qay tarzda amalga oshishi mumkinligini hatto tasavvur etishga ham qiynalardi. Hatto u qalbining tub-tubida, qachon bo'lsa-da, kelajakda bu orzularning amalga oshishi mumkinligiga ham ishona olmasdi. U o'zini qo'lga olib, mashg'ulotini o'zgartirish va o'ziga munosibroq ish topishi kerak edi. Lekin har oyda zimmasida og'ir yuk bo'lib turgan to'lovlari tufayli bu joniga tekkan ishini tashlashga yuragi dov bermasdi.

U bamisli tuzoqqa tushganday edi, tuzoqdagi faoliyatiga yetarlicha haq to'lanmaslik unda hech qanday qiziqish yoki berilib ishlashga ishtiyoq uyg'otmasdi. Ishxonasidagi ko'pgina hamkasblari ham uning nazarida bajarayotgan ishlariga mutlaqo qiziqmay, zerikayotganday edi. Ish ular uchun ham xuddi o'zida bo'lganday shunchaki o'lmay qolish vositasidan iborat edi.

Yillar o'tib, yigit o'zining yoshlidagi orzu va umidlaridan voz kechdi. Endi uning umidi baholiqudrat yashash bo'lib qoldi. U bog' oralab borar ekan, farishtalardan biri — agar o'sha farishtalar haqiqatda mayjud bo'lsa—uning taqdirini qachonlardir o'zgartirishga turtki bo'ladigan ozginagina ishtiyoq uyg'otuvchi biron-bir fikrni qulog'iga shipshilishiga umid bog'lab, iltijo qilurdi.

Yigit o'z o'ylari girdobiga shu qadar chuqur cho'mgandiki, quyosh charaqlab chiqib, bog'ning sharqiy tomonidagi daraxtlar ustini yoritganini ko'rmas, boshi uzra qushlarning sayrashlarini eshitmas va yonida qandaydir odam ketib borayotganini ham mutlaqo sezmasdi.

UCHRASHUV

Bexos eshitilgan ovoz yigilning xayoharini qochirib, cho'chitib yubordi.

— Xayrli tong.

U o'girilib, yonida keksa yoshdagi xitoylikni ko'rdi.

— Salom, — dedi yigit unga tez qayrilib qarab. Xitoylik baland bo'yli emas, uning boshi yigitning yelkasiga zo'rg'a yetardi. Egniga issiqqina qora sport kiyim kiygaridi.

— Siz bilan birga yursam, e'tiroz bildirmaysizmi, — so'radi bu qariya.

— Marhamat. Agar meni quvib yeta olsangiz,— javob berdi yigitcha. Keks kishi jilmaydi.

— Men imkon boricha harakat qilaman, — dedi u qadamini tezlatar ekan. — Siz yuragida og'ir bir dardi bor odamdek ko'rinyapsiz.

— Mutlaqo undaymas, — dedi yigitcha hamrohiga qaramay.

— Bilasizmi,— deb soʻzida davom etdi qariya, — mening mamlakatimda har bir muammo oʻzi bilan yaxshilik keltirishi, har qanday omadsizlik orqasida oʻshanday miqdorda va hatto undanda kattaroq omad kelishiga ishonadilar.

— Him? — deya ovoz chiqardi yigit ishon-qiramay.

— Bu hamma narsaga talluqli... hatto pul muammolariga ham, — dedi qariya.

Soʻnggi jumlanı eshitib, yigitcha chuqur tin oldi va hamrohi tomon oʻgirildi.

— Pul muammolari qanday omad keltirishi mumkin? — deb soʻradi u.

— Pul muammolari Asl Boylik — sen hatto orzu qilolmaydigan boylik sari yoʻl ochadilar, — javob berdi chol.

— Ammo buning qay tarzda imkoni bor? — soʻradi yigit.

— Axir jahondagi eng boy va obroʻli kishilarning koʻpchiligi qachonlardir sariq chaqasiz yoki toʻla bankrot boʻlganlaridan xabaring yoʻqmi?

— Yoʻq, — dedi yigit boshini chayqab.

— Avraam Linkoln 35 yoshida bankrot deb eʼlon qilinganligiga qaramay, tarixga Amerika Qoʻshma Shtatlarining eng boy va eng obroʻli odamlaridan biri sifatida kirgan.

Mandino daydi va piyonista boʻlgan esa-da, barcha davrlarning eng mashhur yozuvchilaridan biri boʻlishga erishdi, Uolt Disney esa oʻz kino imperiyasini yaratishga muvaffaq boʻlishdan oldin bir necha bor toʻla bankrotlikni boshidan kechirgan edi.

Yigit juda hayron qoldi. U doimo hayotda omadsiz va soʻnggi magʻlubiyatga uchragan kishilargina kissasida sariq chaqasiz qoladi va bankrotlikni boshidan kechiradi, deb oʻylardi.

— Nahotki shunday boʻlishi mumkin? — soʻradi u. — Kissasida sariq chaqa qolmagan kishi qanday qilib foydaga erishishi mumkin?

— Juda oddiy, — jilmaydi qariya. — Oʻz hayotidan mamnun kishilar boylik qidirmaydilar. Oʻz hayotini oʻzgartirishni boshlash uchun ragʻbat... yoki mardlik zarur. Juda kam sonli kishilar ragʻbatga erishadilar, lekin oʻz hayotini oʻzgartirishga majburlik tufayli kirishgan kishilar ancha koʻproq.

Bilasanmi, sen umidsizlikka tushgan chogʻingdagina oʻz-oʻzingga savollar bera boshlaysan va bu savollar mazmuni sening taqdiringni aniqlab beradi.

Yigitning yuziga qizillik yugura boshladi, lekin uning hali ham ishonqiramagani alfozidan koʻrinib tulardi.

— Ayt-chi, — davom etdi qariya, — men xayollaringni qochirib yuborishimdan oldin nima haqda oʻylayotgan eding?

— Aniq aytolmayman. Nazarimda, nima uchun baʼzi narsalar aynan mening boshimdan kechyapti, degan tashvishga choʻmilib qolgan edim, shekilli.

— Xoʻsh, sen bunday savol nimaga olib kelishi mumkin deb oʻylaysan?

— Bilolmadim, — deb eʼtirof qildi yigitcha.

— Ana shunday! — dedi chol. — U «Bilmayman»ga olib keladi. Yoki yanada yomonrogʻi, notoʻgʻri javoblarga yoʻllaydi. Bu yerda «Nima uchun?» degan savol doim tayyor turadi. Sening miyang unga beradigan har qanday savolingga javob topish bilan

band; «Nima uchun?» degan savoli hech qanday umid tug'dirmaydi, uning yechim va istiqboli ham yo'q. «Men nechuk bu holga tushdim?», «Men nega g'amga botyapman?», «Nima uchun omadim kelmayapti?» kabi savollar hech qayoqqa olib bormaydi. Buyuk kishilar boshqacha savollar beradilar. Ular: «Qanday?», «Nima qilib?», «O'z hayotimni qanday yaxshilashim mumkin? » yoki hatto «Boy bo'lish uchun nima qilishim kerak?» degandek yaxshiroq savol beradilar.

— Bilmadim, — dedi yigit. — Men savollarga emas, javoblarga muhtojman.

— Lekin agar sen to'g'ri javob topishni istasang, — dedi qariya, — avvalo to'g'ri savol berishing lozim. Injilda: «So'rang va sizga beradilar; izlang va topasiz», deyilgan.

— Bu yoqimli eshitiladi, lekin hayot unchalik oddiy emas.

— Sen qayerdan bilasan? Sen hech bo'lmasa, biror marta ham urinib ko'rganmisan? — deb so'radi qariya. — Balki hayot sen o'ylaganingdan ko'ra anchagina oddiyroqdir.

— U menga unchalik oddiy ko'ringan emas, — dedi yigitcha. Nimagaki qo'l urmayin, hech qachon muvaffaqiyatga erisha olmaganman. Hamma narsani sinab ko'rdim, lekin nazarimda hech nima to'g'ri kelmaganday.

— Muammolarni yechishning asosiy qoidasini unutma, - dedi qariya.

— U qanday qoida?

— Senga barcha imkoniyatlarni qo'llab bo'lgandek ko'rinsa-da, aslida bu shunday emasligini unutma!

— Bu gap yaxshi-ya, lekin yana nima qilishim mumkinligini bilolmayman, — javob berdi yigit. — Men hech qachon boy bo'lmaganman va ochig'i, bundan keyin ham boy bo'lmasam kerak. Balki menda buning uchun zarur asos bo'lmasa kerak.

— Xo'sh, buning uchun senda bo'lmagan yana qanday narsa kerak ekan? — so'radi chol.

— Bilmadim. Avvalambor, pul qilish uchun pul topish zarur bo'lsa kerak.

— Bunday o'ylashga seni nima majbur etyapti? Bilasanmi, Aristotel Onasis o'zining faoliyatini 200 dollardan kamroq mablag' bilan boshlagan. O'shanda unda dorulfunun darajasi ham, boy qarindoshlari ham bo'lmagan, shunga qaramasdan, u yorug' olamda qachonlardir yashagan eng boy odamlardan biri bo'lib qoldi. Yigitcha yelkasini qisdi.

— Balki uning shunchaki omadi kelgandir, — dedi u.

— Ko'pchilik boy insonlar eng kam miqdordagi sarmoya bilan yoki umuman pulsiz ish boshlaganlar. Anita Roddik avtomobillariga pardoz berishni o'ylab topib, o'z pardoz kompaniyasini yaratdi. Bill Geyt, dunyodagi eng boy kishilardan biri, o'z mulkini kompyuter sanoatiga yangiliklar kiritish bilan ko'paytirdi. Entoni Robbins, mashhur yozuvchi va shaxsiy rivojlanish yetakchilaridan biri, kunlardan bir kun hech vaqosiz qoldi va kichkinagina kulbada yashadi, shunday bo'lsa-da, u bir yil mobaynida hayotini shunday burib yuborishga muvaffaq bo'ldiki, natrjada millioner bo'lib ketdi va satxi 10 000 kv fut maydoniga ega, okeanga qaragan qasr sotib olishga erishdi.

Ularning muvaffaqiyatini sen haqiqatda omad samarasi deb o'ylaysanmi?

— Nima ham derdim, balki har doim ham shunday bo'laermagandir, — javob berdi yigit. — Lekin ba'zan baxtli voqealar ham bo'ladi-ku, to'g'rimasmi?

— Boylik to'play bilgan barcha insonlarda bitta muhim jihatni, ya'ni shaxsiy mas'uliyatni topasan. Ularning barchasi o'z harakatlari va qarorlari uchun javobgarlik sezadilar. Ular o'z muammolari uchun iqtisodiyot yoki hukumatni, ob-havo yoki baxtsiz bolalikni ayblamaydilar. Boy insonlar baxtli voqealar yoki tasodifiy sharoitlarni kutib o'tirmaydilar, bularni ular o'zlari yaratadilar. Ular o'zlarini oqlash uchun bahona qidirmay, yechim topishga intiladilar. Ular muvaffaqiyatga erishishni o'zlariga burch deb hisoblaydilar.

— Ehtimol haqdirsiz, — dedi yigit. — Bilganim shuki, men hamisha moliyaviy tang ahvolni boshimdan kechirganman. Balki bu mening taqdirim bo'lsa kerak.

— Sen bu taqdirni o'zing yaratgansan, — dedi chol. — O'tmishda hech qachon boy bo'lmaganing bundan keyin ham boyimaysan degan ma'noni bildirmaydi. O'z hayotingdan muhim xulosa chiqarishing, ya'ni sening kelajaging o'tmishing kabi bo'lishi shart emasligini anglashing kerak. Agar sen doimiy qilib yurgan ishingni bajaraversanggina o'sha avvallari erishganingga yetaverasan.

Chol bilan yigit ko'l yoqasidan bog'ning shimoliy tomoniga qarab yurib borardilar. Ularning yonidan ikki kishi -yugurib o'tib ketdi. Havo sovuq edi, yuguruvchilar nafasidan issiq bug' taralardi. Yigit chol aytgan so'zlarning mag'zini chaqishga urinardi. Shubhasiz, xitoylik qariyaning gaplarida qandaydir ma'no bor edi. Shunday esa-da, bu hali uning uchun yetarli darajada ishontirarli emasdi.

— Pul qilish uchun senda pul bo'lishi mutlaqo shart emas, — tushuntirdi chol. — Senga boy qarindoshlar ham, dorilfunun darajasi ham yoki baxtli tasodif ham zarur emas. Boylikka erishishing uchun nimaiki kerak bo'lsa, senda ularning barchasi mavjud.

— Bu shunchalik oson, deb o'ylaysizmi, — so'radi yigit.

— Albatta. Buning uchun hech qanday omad shart emas. Sen ham o'z taqdiringni yaratish uchun har qanday boshqa odam kabi quvvatga egasan.

— Axir siz har qanday kishi boy bo'lishi mumkin, deb o'ylamaysiz-ku, — so'radi yigit.

— Albatta, o'ylayman. Shuni bilib qo'yginki, bu dunyoda ko'pchilik insonlar boydirlar, ular hatto o'zlari bu haqda bilmaydilar!

— Bu bilan nima demoqchisiz? Real boylik egasi bo'lgan odamlar bu haqda bilmasliklari mumkin emas, — dedi yigit.

— Shunday deb o'ylaysanmi? — dedi chol. — Ular haqiqatan ham bilmaydilar. Sening o'zing bunga yorqin misolsan. Sen o'z hisob to'loviaringni to'lashga qiynalayolganing uchun kambag'alman, deb o'ylaysanmi?

— Ha, lekin siz qanday qilib?.. — gap boshladi yigit.

— Uyingda toza vodoprovod suvi doim bor — bu, bir necha yuz yilliklar ilgari juda noyob hodisa edi, hozir ham ayrim joylarda kamyob hodisa bo'lib qolmoqda. Sening axborot olish imkonining bor, axborotning eng qimmatli manbalari bo'lmish ommaviy

- Lituz.com

Elektron kitoblar

**To'liq qismini Shu tugmani
bosish orqali sotib oling!**